
Ministerstvo životního prostředí

NÁRODNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

(účinný od 28. srpna 2017)

Obsah

Obsahové zaměření programu	3
1. Prioritní oblast: Voda	5
2. Prioritní oblast: Ovzduší	9
3. Prioritní oblast: Odpady, staré zátěže, environmentální rizika	11
4. Prioritní oblast: Příroda a krajina	15
5. Prioritní oblast: Životní prostředí ve městech a obcích	17
6. Prioritní oblast: Environmentální prevence	21
7. Prioritní oblast: Inovativní a demonstrační projekty	26
Přehled zkratk	28
Přehled právních předpisů a koncepčních a strategických dokumentů - východiska	30

Obsahové zaměření programu

Východiska a cíle

Obecným cílem Národního programu Životní prostředí (NPŽP) je dlouhodobě účinná ochrana životního prostředí v České republice, podpora efektivního a šetrného využívání přírodních zdrojů, náprava negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí, zmírňování a přizpůsobení se dopadům změny klimatu a účinná prevence prostřednictvím environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty obyvatel České republiky.

Specifickým cílem NPŽP je pak podpora projektů a aktivit ve prospěch životního prostředí realizovaných v České republice, které jsou navrženy jako komplementární vzhledem k jiným dotačním titulům, a to především Operačnímu programu Životní prostředí, programu Nová zelená úsporám a programům administrovaným přímo Ministerstvem životního prostředí České republiky. Konkrétním cílem je dosahování měřitelného zlepšení v jednotlivých prioritních oblastech a podoblastech. Na jasnou měřitelnost a vyhodnotitelnost je kladen důraz, kde není k dispozici relativně jednoduché fyzikální ověření nebo výpočet, bude zhodnocena kvalita projektu, případně série předchozích a následných testování zaměřených na cílovou skupinu uživatelů nebo osob, na něž má projekt dopad.

Obsahové zaměření dokumentu vychází z aktuálních priorit koncepčních a strategických dokumentů Ministerstva životního prostředí České republiky, zejména Státní politiky životního prostředí 2012 - 2020.

NPŽP nahrazuje dosavadní programy SFŽP ČR vyhlášené prostřednictvím Příloh Směrnice č. 6/2010, o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí České republiky.

Struktura NPŽP vychází vstříc několika potřebám:

- 1) Možnosti porovnání s nejvýznamnějším zdrojem financování projektů v oblasti životního prostředí – Operačním programem životní prostředí.
- 2) Možnosti najít jasného gestora v rámci MŽP pro jednotlivé oblasti.
- 3) Možnosti logicky provázat a společně zastřešit věcně příbuzné cíle. Toto platí především pro Prioritní oblast 5, která se zabývá sice heterogenními, ale vzájemně velmi provázanými problematikami ochrany životního prostředí v obcích, kde je výhodný integrální přístup. Dále to platí pro Prioritní oblast 6, která se zabývá převážně – osvětou, vzděláváním, participací, dobrovolnými nástroji atp.
- 4) Možnosti vyhnout se věcným duplicitám v návrzích realizovaných opatření.
- 5) Možnosti nalezení měřitelných indikátorů, které korespondují s cíli státní politiky.

Navrhovaná opatření

U jednotlivých prioritních podoblastí jsou navrženy podporované aktivity. Nejde o vyčerpávající výčet, jsou možné i další aktivity, které budou přispívat k naplnění cíle a budou měřitelné uvedenými indikátory. Navrhované aktivity byly identifikovány na základě potřeb stanovených ve strategických dokumentech (především SPŽP) a na

základě potřeb identifikovaných odbory MŽP, které jsou za jednotlivé prioritní oblasti odpovědní a jsou jejich odbornými garanty.

Aktualizace NPŽP

V souvislosti s NPŽP je pravidelně připravován výhledový plán výzev NPŽP, který je zcela komplementární s OPŽP. MŽP na základě informace od SFŽP stanoví alokaci na NPŽP v daném roce. Prostředky budou rozděleny na základě priorit MŽP a statutu SFŽP. Tento NPŽP obsahuje návrhy podporovaných aktivit a na něj navazuje příslušná rámcová alokace rozdělená dle prioritních oblastí a podoblastí a i harmonogram příslušných výzev. NPŽP se bude každoročně upřesňovat a aktualizovat.

1. Prioritní oblast: Voda

Základní prioritou v této oblasti je zabránit jakémukoli zhoršení stavu vodních útvarů, a to jak podzemních, tak povrchových vod. Ke zlepšení současného stavu lze přispět omezením znečištění z bodových zdrojů či likvidací starých ekologických zátěží.

Významným rizikem současné krajiny je její snížená retenční schopnost, která má vliv na vznik a průběh povodní. Evropská legislativa se zaměřuje na podporu udržitelného užívání vod a přispívá ke zmírnění následků těchto přírodních jevů.

Cílem prioritní oblasti je:

- Zlepšení kvality povrchových i podzemních vod a reakce na negativní jevy a dopady změny klimatu (povodně, sucho, nedostatek vody).
- Dalším cílem je podpora zachycování vody v krajině, zvyšování zásob vody a jejich kvality, zvýšení efektivity využívání vodních zásob.

Podoblast 1: Snížení množství vypouštěného znečištění povrchových vod	
Cíle:	Cílem podoblasti je posílení vlastních zdrojů na realizaci projektů podpořených v rámci OPŽP 2014-2020, prioritní osy 1, specifického cíle 1.1.
Příklady indikátorů:	Budou sledovány indikátory definované příslušnou výzvou v rámci OPŽP 2014-2020.
Podporované aktivity:	1 .1. A - Výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace a intenzifikaci čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod (domácí čistírny odpadních vod nejsou podporovány); 1. 1. B - Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod.

Podoblast 2: Zajištění dodávek pitné vody v odpovídající velikosti a množství	
Cíle:	Cílem podoblasti je posílení vlastních zdrojů na realizaci projektů podpořených v rámci OPŽP 2014-2020, prioritní osy 1, specifického cíle 1.2.
Příklady indikátorů:	Budou sledovány indikátory definované příslušnou výzvou v rámci OPŽP 2014-2020.
Podporované aktivity:	1. 2. A - Výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody včetně výstavby a modernizace systémů (technické opatření) pro ochranu zdrojů pitné vody v jejich bezprostřední blízkosti, sloužící veřejné potřebě; 1. 2. B - Výstavba a dostavba přivaděčů a rozvodových sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě.

Podoblast 3: Čistota povrchových i podzemních vod	
Cíle:	Cílem je zlepšení kvality povrchových i podzemních vod.

Příklady indikátorů:	<p>Počet realizovaných DČOV (ks).</p> <p>Počet bytových jednotek, které budou připojeny k nově realizované DČOV (ks).</p> <p>Počet dalších budov (mimo budovy užívané k trvalému rodinnému bydlení), které budou připojeny k nově realizované DČOV (ks).</p> <p>Celková kapacita nově realizovaných DČOV (počet EO).</p> <p>Počet zlikvidovaných mělkých vrtů do 30 hloubky (ks).</p> <p>Počet zlikvidovaných hlubokých vrtů nad 30 m hloubky (ks).</p>
Podporované aktivity:	<p>1. 3. A - Likvidace nepotřebných vrtů</p> <p>1. 3. B - Domovní čistírny odpadních vod</p>

Podoblast 4: Preventivní protipovodňová opatření

Cíle:	Cílem je předcházení povodňovým škodám pomocí environmentálně citlivých opatření včetně umožnění budování bezpečnostních přelivů u malých vodních nádrží škod s přihlédnutím k zájmům ochrany přírody.
Příklady indikátorů:	<p>Retenční objem (zvýšení retenčního objemu) m³.</p> <p>Počet nově ochráněných obyvatel před nebezpečím.</p> <p>Počet bezpečnostních přelivů (ks)</p> <p>Celkový převedený průtok (m³/s)</p>
Podporované aktivity:	<p>1. 4. A - Environmentálně citlivá obnova a údržba vodních ploch a toků.</p> <p>Pozn.: Podpora je určena fyzickým osobám. Nebude podporováno odbahnění se zdůvodněním povodňového efektu a rutinní údržba rybníků¹.</p>

Podoblast 5: Udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích

Cíle:	Cílem je snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod a zvýšit využití srážkových vod jako vody užitkové. Obecným cílem je zvýšit efektivitu hospodaření s vodami a ochranu ŽP z hlediska vodního hospodářství obce, areálu či budovy.
-------	--

¹ Běžná údržba hrází, pravidelné odbahnování, pokud nebude na akci zájem buď ochrany přírody, nebo jiný (dílo má výraznou roli i jinou než hospodářsky produkční).

Příklady indikátorů:	<p><i>Výměra zpevněných ploch svedená do akumulčních nádrží (m²)</i></p> <p><i>Výměra zpevněných ploch svedených do vsaku (m²)</i></p> <p><i>Výměra zpevněných ploch přebudovaných na propustné nebo polopropustné plochy (m²)</i></p> <p><i>Objem vybudovaných akumulčních nádrží (m³)</i></p> <p><i>Počet ČOV (s rozlišením počtu DČOV) (ks)</i></p> <p><i>Počet EO napojených na ČOV (EO)</i></p> <p><i>Počet vybudovaných 2. stupňů čištění u DČOV (ks.)</i></p> <p><i>Hmotnost využitého kalu (t/rok)</i></p> <p><i>Objem znovu využitých šedých vod (m³/rok)</i></p> <p><i>Počet vybudovaných systémů DESAR (ks)</i></p> <p><i>Úspora množství odebírané pitné vody (m³/rok/obyvatele)</i></p> <p><i>Snížení množství odváděných odpadních vod v obci (m³/rok/obyvatele)</i></p>
Podporované aktivity:	<p>1. 5. A - Využití srážkových vod a čištění odpadních vod na území obce včetně udržitelných koncovek (dočištění odtoku ČOV, kompostování kalu) s důrazem na decentrální řešení (tj. na jednotlivých pozemcích) či semi-centrální řešení.</p> <p><i>Pozn.:</i> Cílem je podpořit komplexní, inovativní a udržitelné projekty, které posouvají konvenční způsoby hospodaření s vodami v sídelních útvarech směrem k vyšší ochraně ŽP. Podporovány tak budou zejména decentrální a semi-centrální řešení, která mají příznivé dopady na blízké ekosystémy, mikroklima, úrodnost půd, na zlepšení vodních poměrů v oblasti a rovněž na zvýšení energetické soběstačnosti obce. Jmenovitě pak zejména systémy DESAR, projekty na čištění odpadních vod včetně udržitelných koncovek (např. dočištění odtoku ČOV, další využití kalu) a na využití srážkových a vyčištěných vod.</p> <p>1. 5. B - Akumulace a využití srážkových vod v segmentu obytných domů</p> <p>1. 5. C - Akumulace a využití přečištěné odpadní vody v segmentu obytných domů</p> <p>1. 5. D - Retence a zasakování srážkových vod v segmentu obytných domů</p>

Podoblast 6: Zdroje vody

Cíle:	Cílem je zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství
-------	--

Indikátory:	<i>Počet upravených zdrojů vody, u kterých došlo k regeneraci či zkapacitnění (ks)</i> <i>Počet nově vybudovaných zdrojů vody (ks)</i> <i>Počet nově nalezených záložních zdrojů vody (ks)</i> <i>Množství nově dodávané pitné vody (nové zdroje, zkapacitnění stávajících zdrojů) (m³/rok)</i> <i>Počet obyvatel se zlepšeným přístupem k pitné vodě (kvantita, kvalita) (obyvatel)</i>
Podporované aktivity:	1. 6. A – Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody

2. Prioritní oblast: Ovzduší

Základní prioritou v této oblasti je zlepšení kvality ovzduší tam, kde jsou překračovány imisní limity a udržení kvality ovzduší tam, kde je kvalita dobrá. Ke zlepšení současného stavu lze přispět omezením znečištění ze stacionárních zdrojů včetně eliminace zápachu, který je častým předmětem stížností občanů.

Program bude rovněž napomáhat k snazšímu, efektivnějšímu a bezproblémovému řešení cílů v oblasti látek poškozujících ozónovou vrstvu Země (tzv. regulované látky) a předcházení emisí těchto látek včetně přijetí opatření na podporu znovuzískávání a zneškodňování regulovaných látek.

Cílem prioritní oblasti je:

- Omezení negativních dopadů znečištění ovzduší na lidské zdraví a ekosystémy cestou snížení emisí a dalších opatření, např. realizací opatření uvedených v programech zlepšování kvality ovzduší.
- Sběr a zneškodnění látek poškozujících ozónovou vrstvu.

Podoblast 1: Emise ze stacionárních zdrojů	
Cíle:	Cílem je snížení emisí ze stacionárních zdrojů.
Příklady indikátorů:	<p><i>Rozdíl v množství emisí znečišťujících látek² (kg).³</i></p> <p><i>Počet rekonstruovaných/nahrazených stacionárních zdrojů znečišťování či technologií (ks).</i></p> <p><i>Počet projektů uskutečněných ke snížení či eliminaci zápachu (ks).</i></p> <p><i>Počet lidí obtěžovaných zápachem.</i></p>
Podporované aktivity:	<p>2. 1. A - Náhrada a rekonstrukce stávajících stacionárních zdrojů znečišťování, včetně projektů na snížení či eliminaci zápachu.</p> <p>2. 1. B - Pořízení technologií a změny technologických postupů vedoucích ke snížení emisí znečišťujících látek, včetně projektů na snížení či eliminaci zápachu.</p>

Podoblast 2: Ochrana ozonové vrstvy	
Cíle:	Podpora znovuzískání a bezplatný sběr látek, které poškozují ozónovou vrstvu Země ze zařízení, která jsou na konci životnosti (vyřazených zařízení) a jejich následné bezplatné zneškodnění.

² Jedná se o jiné znečišťující látky než: tuhé částice PM₁₀, PM_{2,5}, VOC NO_x, SO₂, NH₃ a prekurzory VOC. Důvodem je komplementarita s OPŽP. Jde například o látky způsobující zápach, těžké kovy (například rtuť) a POPs.

³ Výše plnění indikátoru se určí v souladu se zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění.

Příklady indikátorů:	<p><i>Množství získaných/sebraných látek (t).</i></p> <p><i>Množství zneškodněných látek (t).</i></p> <p><i>Počet vybavených sběrných míst (počet).</i></p>
Podporované aktivity:	<p>2. 2. A - Znovuzískání, sběr látek poškozujících ozonovou vrstvu Země (sběrná místa a jejich vybavení, systémy sběru).</p> <p>2. 2. B - Následné zneškodnění látek poškozujících ozonovou vrstvu Země. (navazující na aktivitu 2. 2. A).</p>

Podoblast 3: Opatření vedoucí ke zlepšení kvality ovzduší	
Cíle:	Zlepšení kvality ovzduší.
Příklady indikátorů:	<p><i>Plocha území ČR s překročeným imisním limitem v bodech 1 a 3 přílohy 1 zákona o ochraně ovzduší (%)</i></p> <p><i>Počet zpracovaných místních akčních plánů ke zlepšení kvality ovzduší (ks)</i></p>
Podporované aktivity:	2. 3. A - Podpora opatření vyplývajících ze schválených programů zlepšování kvality ovzduší.

3. Prioritní oblast:

Odpady, staré zátěže, environmentální rizika

Oblast Odpady, staré zátěže a environmentální rizika se zaměřuje na prevenci vzniku odpadů, zvýšení materiálového využití odpadů, odstraňování a rekultivace nelegálních skladů odpadů a sanace havarijních stavů, které představují akutní riziko pro životní prostředí⁴. Prevence vzniku odpadů a zlepšení materiálového využití odpadů patří mezi nejvyšší úroveň hierarchie nakládání s odpady. Taktéž bude v této prioritní oblasti řešeno odstraňování starých zátěží a omezování environmentálních rizik.

Cílem prioritní oblasti je:

- Dodržení hierarchie v nakládání s odpady.
- Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.
- Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů.
- Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.
- Minimalizace environmentálních rizik (staré skládky, staré ekologické zátěže, management chemických látek, prevence průmyslových havárií).
- Udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k „oběhovému hospodářství“.

Podoblast 1: Předcházení vzniku odpadů, včetně plánování, koncepcí a analýz	
Cíle:	Cílem je vytvářet systematicky podmínky k nižší spotřebě primárních zdrojů a postupnému snižování produkce odpadů a minimalizovat negativní vlivy odpadů na životní prostředí a zdraví obyvatel.
Příklady indikátorů:	<i>Rozdíl v množství produkováného odpadu na obyvatele celkem a dle sledovaných toků odpadů.</i> <i>Počet dotčených obyvatel (počet obyvatel)⁵.</i> <i>Počet studií, analytických podkladů.</i>

⁴ V souladu se strategiemi EU, Státní politikou životního prostředí ČR 2012 - 2020, Plánem odpadového hospodářství 2015 - 2024 a Programem předcházení vzniku odpadů ČR.

⁵ Například zvýšenou dostupností sběrných středisek.

Podporované aktivity:	<p>3. 1. A - Realizace potřebných analytických podkladů.</p> <p>Pozn.: Týká se zejména v oblasti toků odpadů z potravin/potravin, stavební odpady/stavební materiály, textilní odpad/textil k opětovnému použití, složky komunálního odpadu, odpad a výrobky na konci životnosti z výrobních směrnic (obaly, elektro, baterie a akumulátory, vozidla s ukončenou životností) s návaznými doporučeními následných opatření pro předcházení vzniku odpadů.</p> <p>3. 1. B - Podpora provozu charitativních středisek, servisních a shromažďovacích míst zabývajících se opětovným využitím (znovuvyužitím) výrobků, jejichž životnost není ukončena.</p> <p>Pozn: Příjemci budou pouze nestátní neziskové organizace, projekty budou naplňovat obecně prospěšné zaměření.</p> <p>3. 1. C - Domácí kompostování.</p> <p>Pozn.: Podpora nákupu domácích kompostérů a příslušenství pro domovní kompostování (prostřednictvím projektů obcí).</p>
-----------------------	--

Podoblast 2: Výrobky s ukončenou životností – sběrná síť, inovativní technologie	
Cíle:	Cílem je podpořit správné nakládání s vozidly s ukončenou životností v celém řetězci, ve kterém je s nimi nakládáno.
Příklady indikátorů:	<p><i>Množství vozidel, s nimiž bylo naloženo (ks).</i></p> <p><i>Plnění stanovených cílů směrnicí o materiálovém využití autovraků (počet autovraků = kusy, míra materiálového využití = %).</i></p> <p><i>Počet dotčených obyvatel (počet obyvatel).⁶</i></p>
Podporované aktivity:	3. 2. A - Rozvoj systémů pro zvyšování materiálového i celkového využívání autovraků.

Podoblast 3: Odstranění a rekultivace nelegálních skladů odpadů a sanace havarijních stavů, které představují akutní riziko pro životní prostředí	
Řešení havarijního stavu skladů odpadů⁷	
Cíle:	Cílem je odstranit a rekultivovat nelegální sklady odpadů a závadných látek.
Příklady indikátorů:	<p><i>Plocha zrekvatovaných nepovolených nelegálních skladů odpadů. (ha).</i></p> <p><i>Hmotnost odstraněných odpadů (t).</i></p>
Podporované aktivity:	3. 3. A - Odstraňování nepovolených „skládek“ především ve zvláště chráněných územích, a to včetně v evropsky významných lokalitách a ptačích oblastech - součást NATURA 2000, a to včetně likvidace odpadu.

⁶ Například lepší dostupností sběrných středisek.

⁷ Nejde o skládku a nutně ani zátěž z legislativního pohledu, jde o ilegální skládku, deponii.

	<p>3.3. B – Odstraňování nelegálních skladů odpadů.</p> <p>Pozn.: V případě nejasného či zaniklého původce odpadu a převedení náhradní povinné osoby na kraj nebo ORP. Jedná se o sklady vzniklé před rokem 2014. Realizací projektu nesmí dojít k porušení pravidla „znečišťovatel platí“.</p>
Odstraňování starých ekologických zátěží	
Cíle:	Cílem je posoudit rizikovost a odstranit staré ekologické zátěže (SEZ) ve vlastnictví fyzických osob.
Příklady indikátorů:	<p>Počet sanací (počty objektů, lokalit). Doplnková plocha (m²), případně objem materiálu (m³).</p> <p>Počet posouzených lokalit a ploch (ks, m²).</p> <p>Dosažení sanačních limitů (hodnocení: dosaženo/nedosaženo)</p>
Podporované aktivity:	<p>3. 3. C – Vytvoření analýz rizik a realizace sanací SEZ, jejichž původce neexistuje nebo není znám.</p> <p>Pozn.: V případě sanací musí předchozí analýzy rizik prokázat existenci rizik pro lidské zdraví či ekosystémy. Majitelem nemovitosti zatížené SEZ musí být fyzická osoba, která nemá možnost kofinancovat řešení SEZ z jiných veřejných zdrojů.</p>
Dlouhodobý a postsanační monitoring starých ekologických zátěží	
Cíle:	Cílem je provádět dlouhodobý a postsanační monitoring na základě žádostí a zpracovaných projektů pro lokality se známou ekologickou zátěží, kde je vhodné dlouhodobě sledovat stav kontaminace, případně zbytkové kontaminace, po úspěšně ukončeném sanačním zásahu.
Příklady indikátorů:	<p>Počet sledovaných lokalit (počet, kvalita posouzená v oponentním řízení).</p> <p>Doplnkový indikátor: sledovaná plocha (m²).</p>
Podporované aktivity:	<p>3. 3. D - Dlouhodobý a postsanační monitoring SEZ.</p> <p>Pozn.: Podporovány budou zejména projekty SEZ, jejichž původce neexistuje nebo není znám a zároveň na lokalitě v minulosti proběhl sanační zásah, po jehož realizaci vyplynula potřeba dalšího sledování zbytkové kontaminace na lokalitě, které není možné financovat z jiných veřejných zdrojů. Dále budou podporovány projekty SEZ, jejichž původce neexistuje nebo není znám a o kterých není dosud v dlouhodobém horizontu dostatečné množství informací.</p>
Dlouhodobé projekty sanací starých ekologických zátěží	
Cíle:	Cílem je zajistit řešení i těch SEZ, které představují riziko pro lidské zdraví, a zároveň u nich původce znečištění již neexistuje či není znám, ovšem zejména vzhledem k výrazné časové náročnosti realizace (5-10 let) nelze využít financování z jiných veřejných zdrojů.
Příklady indikátorů:	<p>Počty řešených lokalit (počet).</p> <p>Doplnkový indikátor: řešená plocha (m²).</p>
Podporované aktivity:	<p>3. 3. E - Sanace starých ekologických zátěží, jejichž původce neexistuje nebo není znám a zároveň byly analýzou rizik vyhodnoceny jako rizikové pro lidské zdraví či ekosystémy.</p> <p>Pozn.: Realizovaná analýza rizik nebo studie proveditelnosti musí prokazovat jako nejvhodnější takovou metodu sanačního zásahu, která v dlouhodobém horizontu</p>

	(doba trvání řádově 5-10 let) povede k odstranění rizik vyplývajících z existence ekologické zátěže (obvykle se jedná o pasivnější způsoby sanací, např. reakční bariéry).
Sanace havarijních stavů	
Cíle:	Cílem je zajistit řešení ekologických zátěží, u kterých hrozí akutní ohrožení životního prostředí a lidského zdraví, a u kterých není možno odvrátit havarijní stav jiným způsobem.
Příklady indikátorů:	<i>Počty řešených lokalit (počet).</i> <i>Doplňkový indikátor: Řešená plocha (m²).</i>
Podporované aktivity:	3. 3. F –Sanace havarijních stavů (realizace projektů akutních sanačních zásahů, kde není původce znám nebo neexistuje, ale i situace, kdy původce, kterému bylo uloženo nápravné opatření odstranění havarijního stavu, nekoná či není schopen konat) sanace starých ekologických zátěží (akutní sanační zásahy, které minimalizují rozsah nebo odvrátí akutně hrozící riziko vzniku ekologické havárie). <i>Pozn. Zejména se jedná o odstranění nevhodně uložených závadných látek v povodňových oblastech s vysokým či středním povodňovým ohrožením, v blízkosti vodních zdrojů a povrchových toků, v ZCHÚ a podobně.</i>

4. Prioritní oblast: Příroda a krajina

Prioritní oblast je zaměřena komplementárně k ostatním programovým podporám ochrany přírody a krajiny v gesci MŽP. Jednou z významných překážek v péči o přírodu a krajinu je absence či roztržité vlastníctví pozemků potřebných pro realizaci projektů nebo efektivní územní ochranu. Prioritní oblast 4 umožňuje podporu výkupu takových pozemků.

V důsledku činnosti člověka včetně globálních změn klimatu je ohrožena existence mnoha taxonů rostlin. Určité druhy (ekotypy) či kultivary jsou naopak perspektivní z hlediska adaptace na změnu klimatu nebo mohou být výchozím materiálem pro jejich získávání. Další intervencí prioritní oblasti Příroda a krajina je proto podpora projektů a uchování genofondu těchto rostlin.

Cílem prioritní oblasti je:

- Zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území.
- Posílení ekologické stability krajiny.
- Podpora biodiverzity.

Podoblast 1: Zvláště chráněná území	
Cíle:	Zajištění uceleného vlastníctví pozemků ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ). Pozn. Vlastnictví pozemků resortními organizacemi eliminuje důsledky omezení vlastnických práv (plynoucí z existence ochranných režimů v případě soukromých pozemků), umožňuje jednotný výkon práv a povinností, usnadňuje realizaci a plánování záměrů a významně zvyšuje efektivitu využívání programových podpor při řízení péče o ZCHÚ.
Příklady indikátorů:	<i>Rozloha vykoupených pozemků podle druhů pozemků sloužících k přímé ochraně ekosystémů, biotopů druhů anebo prvků neživé přírody v ZCHÚ národního významu, tj. národních přírodních rezervacích, národních přírodních památkách, národních parcích (ha).</i> <i>Rozloha vykoupených pozemků podle druhů pozemků sloužících k přímé ochraně ekosystémů, biotopů druhů anebo prvků neživé přírody mimo ZCHÚ národního významu (ha).</i> <i>Rozloha vykoupených pozemků podle druhů pozemků sloužících k ochraně ekosystémů, biotopů druhů anebo prvků neživé přírody v ochranných pásmech ZCHÚ (ha).</i>
Podporované aktivity	4. 1. A - Podpora výkupu pozemků ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech, vč. území navržených a oznámených k vyhlášení. Pozn. Výzva je vázána na přípravu Plánu výkupu pozemků na období NPŽP v ZCHÚ.

Podoblast 2: Území bez zvláštní ochrany – volná krajina	
Cíle:	Posílení ekologické stability krajiny, obnova vodního režimu krajiny vč. omezení budoucích výdajů na opravy a údržbu regulace vodních toků, podpora zachování biodiverzity a genetických zdrojů.
Příklady indikátorů:	<p><i>Rozloha vykoupených pozemků vodních toků a podél vodních toků (ha, km délky toku).</i></p> <p><i>Rozloha vykoupených pozemků dotčených povodňovým vývojem koryt vodních toků (ha).</i></p> <p><i>Množství uchovaných taxonů ohrožených planě rostoucích rostlin, původních v ČR (ks).</i></p> <p><i>Množství uchovaných taxonů zvláště chráněných dřevin, původních v ČR (ks).</i></p> <p><i>Rozloha pozemků určených k ochraně genofondu ohrožených planě rostoucích rostlin, původních v ČR (m²).</i></p> <p><i>Informační a osvětové aktivity pro ochranu genofondu ohrožených planě rostoucích rostlin a dřevin, původních v ČR (počet akcí či informačních panelů apod.)</i></p> <p><i>Počet pořízených územních studií krajiny (ks).</i></p> <p><i>Rozloha správního obvodu obce s rozšířenou působností, pro který byla zpracována územní studie krajiny (ha).</i></p>
Podporované aktivity:	<p>4. 2. A - Výkup pozemků vodních toků a podél vodních toků.</p> <p>4. 2. B - Výkup pozemků <i>dotčených</i> povodňovým vývojem koryt vodních toků nebo tam, kde došlo k zaplavení či podmáčení pozemků v důsledku působení biotických činitelů (např. činností bobra) za účelem renaturace.</p> <p>Pozn. Pouze v případě, že mají části toku zvláštní hodnotu z hlediska ochrany přírody a krajiny.</p> <p>4. 2. C – Uchování genofondu produkčních a neprodukčních rostlin umožňující následné množení a návrat do krajiny s návazností na ochranu biodiverzity a potřebu adaptace na změny klimatu.</p> <p>4. 2. D - Podpora pořizování územních studií krajiny</p>

5. Prioritní oblast: Životní prostředí ve městech a obcích

Převážná většina populace ČR žije ve městech a příměstských oblastech. Města se potýkají s problémy, jako je špatná kvalita ovzduší spojená především s dopravní zátěží, vysoká hladina hluku, produkce odpadů a další. V souvislosti se změnou klimatu jsou města zásadními producenty emisí skleníkových plynů i konzumenty energie. Zároveň je jejich infrastruktura zranitelná vůči dopadům změny klimatu.

Z výše uvedených důvodů se 5. Prioritní oblast zaměřuje na systémové nástroje podporující udržitelný rozvoj měst a obcí a podporu plánování v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a adaptací na projevy klimatických změn. Dále se zabývá vybranými opatřeními na zvýšení energetické účinnosti, rozvoje udržitelné mobility a zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech.

Cílem prioritní oblasti je:

- Zlepšení životního prostředí a kvality života ve městech a obcích.
- Podpora udržitelného rozvoje měst a obcí.
- Zvýšení odolnosti měst a obcí vůči změně klimatu.
- Příspěvek k dosažení klimaticko-energetických cílů do roku 2030.

Podoblast 1: Implementace systémových nástrojů	
Místní Agenda 21	
Cíle:	Cílem podoblasti je podpořit udržitelný rozvoj měst a obcí a zlepšení kvality života obyvatel a životního prostředí.
Příklady indikátorů:	<i>Indikátory místní Agendy 21 (posun mezi jednotlivými kategoriemi MA 21).</i>
Podporované aktivity:	5. 1. A - Zavedení/další rozvoj místní Agendy 21 – kvalitativní postup dle kritérií MA21. Pozn.: Podpora zahrnuje např. i vzdělávání, participaci – zapojování místních partnerů a občanů do rozvoje municipality, apod.
Inteligentní města a obce	
Cíle:	Cílem podoblasti je zlepšení životního prostředí měst a obcí a příspěvek k dosažení klimaticko-energetických závazků skrze propojování tří oblastí – ICT, energetika a doprava. Pozn.: Podpora je v souladu se sdělením Evropské komise COM (2012) 4701 Inteligentní města a obce – evropské inovační partnerství, s principy Evropského strategického plánu energetických technologií (SET-Plan) a využitím doporučení a postupů ověřených při realizaci European Innovation Partnerships (EIPs), jako příspěvek k účinnému využívání zdrojů, ochraně klimatu a adaptaci na změnu klimatu zvýšením energetické účinnosti a snížením emisí CO ₂ a využíváním OZE.
Příklady indikátorů:	<i>Míra využívání OZE (%).</i>

	<i>Indikátory dle metodiky Inteligentních měst a obcí v podmínkách ČR.</i> <i>Snížení CO₂ (t)</i>
Podporované aktivity:	<p>5. 1. B - Pakt starostů a primátorů pro klima a energii.</p> <p>Pozn. Jedná se především o přípravu a zpracování místních strategií / akčních plánů s cílem začlenit mitigační a adaptační aktivity do stávajících plánů rozvoje měst a obcí (emisní bilance, strategický energetický akční plán, analýza rizik a zranitelných oblastí v souvislosti se změnou klimatu, místní adaptační plán/včlenění opatření do již stávajících koncepčních materiálů).</p> <p>5. 1. C - Optimalizace provozu a rozvoje měst a obcí</p> <p>Pozn. Propojování chytrých budov, chytrých sítí a inteligentních dopravních systémům, využívání moderních ICT pro zvýšení energetické účinnosti v budovách a v dopravě s následným využitím pro územní plánování udržitelného rozvoje měst a obcí (koncept SmartCities).</p>

Podoblast 2: Udržitelná městská doprava a mobilita

Čistá mobilita

Cíle:	Cílem je snížení negativních vlivů dopravy na zdraví obyvatel a životní prostředí, tj. zejména snížení emisí z dopravy, snížení hlukové zátěže a omezení světelného smogu.
Příklady indikátorů:	<p><i>Rozdíl ve velikosti hlukové zátěže (dB, počet dotčených osob).</i></p> <p><i>Podíl MHD na přepravě osob (%).</i></p> <p><i>Podíl nemotorové dopravy na přepravě osob (%).</i></p> <p><i>Podíl alternativních paliv na celkové spotřebě (%).</i></p> <p><i>Rozdíl v množství emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic (kg)/emise NO_x, SO_x, PM₁₀ a PM_{2,5} z dopravy.</i></p> <p><i>Snížení počtu individuální dopravy ve městě (ks).</i></p>
Podporované aktivity:	5. 2. A - Zavádění nízkoemisních zón v obcích (např. studie proveditelnosti NEZ, informační kampaně, dopravní značení, budování záchytných parkovišť, podpora MHD, studie pro vyhodnocení efektu NEZ, regulační plány, strategický rámec městské mobility, plány udržitelné městské mobility apod.). Podpora alternativních způsobů dopravy (např. ecocarsharing, bike/e-bike sharing, alternativních pohonů, nemotorových způsobů dopravy).

Hluk

Cíle:	Cílem je zlepšení ochrany obyvatel měst a obcí před hlukem.
Příklady indikátorů:	<i>Snížení zatížení hlukem (počet obyvatel, dB).</i>
Podporované aktivity:	<p>5. 2. B - Hlukové studie, protihluková opatření, podpora začlenění opatření snižující dopady negativních externalit z dopravy do plánů rozvoje dopravy měst a obcí.</p> <p>5. 2. C - Zřizování přirozených hlukových bariér (zeleň), budování protihlukových</p>

	stěn s preferencí ekologicky šetrných materiálů.
--	--

Podoblast 3: Podpora energetické účinnosti a snížení světelného znečištění

Cíle:	Cílem je zvyšovat energetickou účinnost při spotřebě energie ve městech a obcích s důrazem na snížení světelného smogu.
Příklady indikátorů:	<i>Úspora konečné spotřeby energie (kWh).</i> <i>Snížení světelného smogu (počet dotčených lidí, rozloha oblasti).</i>
Podporované aktivity:	5. 3. A – Rekonstrukce či úprava veřejného osvětlení na území národních parků a CHKO. Pozn.: Podpora je zaměřena na použití úsporných svítidel, úpravy doby osvětlení, alternativní způsoby osvětlení – světla s čidlem, fotobuňky, apod. Podpora určena pro VCHÚ.

Podoblast 4: Zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech a obcích

Cíle:	Cílem je zajistit zachování a vymezení nových ploch a prvků zeleně, jako součásti funkčního a strukturovaného systému sídelní zeleně v sídlech v rámci územního plánování tak, aby byla zajištěna základní podmínka pro plnění jeho funkcí (mj. snižování efektu tepelného ostrova, záchyt prašnosti). Cílem je podpora zvyšování podílu zeleně ve městech a obcích a zvyšování její funkční kvality, jak v rozvojových oblastech sídel, tak v původní zástavbě. Cílem je udržitelná podpora zvyšování biodiverzity ve městech a obcích pomocí plánování rozvoje města a technických opatření (např. ochrana a zlepšování stavu přírodních stanovišť a podmínek pro výskyt volně žijících druhů rostlin a živočichů).
Příklady indikátorů:	<i>Podíl zelených ploch k zastavěnému území obce (%).</i> <i>Teplotní rozdíl mezi venkovskými a městskými oblastmi (°C)⁸.</i> <i>Velikost zelených ploch, kde byla realizována opatření (m²)</i> <i>Počet vysazených dřevin (ks)</i> <i>Počet ošetřených dřevin (ks)</i> <i>Počet vodních prvků (ks)</i> <i>Plocha, na níž dochází k založení/regeneraci izolační zeleně (ha)</i>

⁸ Snižování teplotních rozdílů mezi zastavěným územím sídla a jeho okolím.

Podporované aktivity:	<p>5. 4. A Zakládání a obnova ploch zeleně včetně doprovodných vodních prvků přírodě blízkého charakteru a realizace opatření k zajištění podmínek pro existenci volně žijících živočichů v sídlech.</p> <p>5. 4. B – Pozitivní motivace obcí v soutěžích (např. soutěž Zelená stuha)</p> <p>5. 4. C - Výsadba a regenerace izolační zeleně s důrazem na záchyt prašnosti.</p> <p><i>Poznámka k uvedeným aktivitám: Podporovány budou projekty, které zvyšují biologickou hodnotu sídelní zeleně podporou uplatnění stanovištně vhodných druhů rostlin (využívání domácích druhů dřevin, zakládání druhově pestrých trávníků se zastoupením medonosných a živných rostlin domácího původu pro hmyz do veřejných parků) a projekty, které používají přírodě blízké postupy a metody pro revitalizaci a zakládání ploch zeleně.</i></p>
-----------------------	---

Podoblast 5: Podpora obcí v národních parcích	
Cíle:	Cílem je podpora budování návštěvnické infrastruktury a zavádění opatření, která přispějí k ekologickému provozu obcí.
Příklady indikátorů:	<p><i>Počet realizovaných opatření zaměřených na zkvalitnění a rozvoj návštěvnické infrastruktury pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu (ks)</i></p> <p><i>Počet realizovaných opatření přispívajících k ekologickému provozu obcí (ks)</i></p> <p><i>Plocha území, na kterém došlo ke snížení světelného znečištění (ha)</i></p>
Podporované aktivity:	<p>5. 5. A – Podpora v oblasti infrastruktury a vybavenosti obcí.</p> <p>5. 5. B – Snížení světelného znečištění.</p> <p>5. 5. C – Podpora zpracování rozvojových dokumentů a studií.</p> <p>5. 5. D – Podpora informačních center orientovaných na národní parky.</p> <p>5. 5. E – Podpora programů vzdělávání a osvěty v oblastech životního prostředí.</p> <p>5. 5. F – Kofinancování podpořených projektů v rámci OPŽP 2014 – 2020.</p>

6. Prioritní oblast:

Environmentální prevence

Obecným cílem této prioritní oblasti je rozvoj kompetencí potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, tj. jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí. Environmentálně odpovědné jednání je chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání, týkající se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických procesů a právních prostředků. K takovému jednání je nezbytné, aby existovala dostatečná a dostupná nabídka informací o životním prostředí, aby existovaly kvalitní vzdělávací a osvětové programy pro různé cílové skupiny veřejnosti, aby fungovaly environmentální poradny a zároveň, aby vzniklo motivační prostředí pro podniky a firmy, vedoucí je k ekologizaci výroby.

Cílem prioritní oblasti je:

- Zvýšit informovanost obyvatel o problematice životního prostředí, rozvíjet jejich kompetence a změnit jejich postoje, chování a jednání ve smyslu environmentálně zodpovědného chování a jednání v souladu s udržitelným rozvojem.
- Zvyšovat povědomí a rozšíření dobrovolných nástrojů v oblasti životního prostředí.

Podoblast 1: Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	
Cíle:	<p>Cílem podoblasti je zlepšit kompetence (znalosti a dovednosti) cílových skupin v environmentální oblasti a v oblasti udržitelného rozvoje prostřednictvím výukových programů, exkurzí a dalších forem vzdělávacích a osvětových aktivit a kampaní. Podporované aktivity budou směřovány především k posilování kontaktu dětí a dalších cílových skupin s přírodou, formou terénní výuky a dalších forem vzdělávání a osvěty.</p> <p>Cílem je též zvýšit povědomí obyvatel o možnostech posunu vůči environmentálně zodpovědnému chování a jednání v souladu s principy udržitelného rozvoje.</p>
Příklady indikátorů:	<p><i>Zlepšení znalostí a dovedností (hodnocení).</i></p> <p><i>Počet účastníků (osobohodin) vzdělávacích akcí.</i></p> <p><i>Změna postojů a jednání účastníků akcí-programů (hodnocení).</i></p> <p><i>Zvýšení kvalifikace lektorů (hodnocení).</i></p> <p><i>Zlepšení dostupnosti programů a služeb (hodnocení).</i></p> <p><i>Zvýšení kvality programů a služeb poskytovaných středisky environmentálního vzdělávání a výchovy, příp. školami či jinými subjekty (hodnocení).</i></p> <p><i>Rozšíření informací o životním prostředí, zlepšení povědomí o problematice ochrany přírody a životního prostředí.</i></p> <p><i>Zvýšení povědomí o možnostech čisté mobility (dotazník.šetření)</i></p>

	<p><i>Zvyšující se počet osob přepravených MHD (ks).</i></p> <p><i>Zvyšující se počet osob využívajících služeb carsharingu a bikesharingu (ks).</i></p> <p><i>Zvýšené procento automobilů na alternativní pohon oproti konvenčním pohonům (%).</i></p> <p><i>Počet proškolených úředníků/hasičů (ks).</i></p> <p><i>Zvyšující se počet zelených veřejných zakázek (ks).</i></p>
Podporované aktivity:	<p>6. 1. A - Environmentální vzdělávání a výchova.</p> <p>Pozn.: Podpora stabilizace ověřených, dlouhodobých a zavedených programů EVVO nabízených nebo realizovaných v rámci předškolních zařízení, základních, středních a vysokých škol a dalšího vzdělávání (včetně vzdělávání pracovníků veřejné správy v environmentálních tématech). Zahrnuje též terénní programy.</p> <p>Projekty budou hodnoceny z hlediska jejich nadregionálního dopadu</p> <p>6. 1. B – Tvorba metodik, vzdělávání lektorů a učitelů, evaluace v oblasti EVVO.</p> <p>Pozn.: Podpora zaměřena např. na metodické materiály pro lektory a další pracovníky EVVO, dále rozvíjení evaluačních metod, včetně ověřování dopadů EVVO na cílové skupiny, certifikace vzdělávacích zařízení, posilování kompetencí a vzdělávání lektorů, specializační stadium učitelů.</p> <p>6. 1. C – Rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO. ⁹</p> <p>Pozn.: Podpora bude zaměřena na rekonstrukce staveb, interiérů, dále na pořízení technického vybavení, interiérových didaktických pomůcek, materiálů, specializovaných učebnic, multimediálních pomůcek a na pořízení exteriérových pomůcek investičního charakteru.</p> <p>6. 1. D - Interpretace přírodního dědictví.</p> <p>Pozn.: Podpora aktivit, činností souvisejících s efektivní interpretací přírodního dědictví a tvorbu informačních nástrojů v oblasti ochrany přírody (VCHÚ, ZCHÚ, Natura 2000, Biosférické rezervace UNESCO, národní geoparky, významné krajinné prvky, apod.).</p> <p>6. 1. E - Motivační soutěže a ocenění.</p> <p>Pozn: Podpora aktivit zaměřených na zvyšování povědomí o stavu životního prostředí v ČR, ochraně přírody, orgánech ochrany přírody. Dále se jedná o motivační aktivity směřující ke zvýšení aktivity cílových skupiny ve prospěch životního prostředí.</p> <p>6. 1. F - Národní síť EVVO – podpora denních a pobytových výukových programů a školení.</p> <p>6. 1. G - Tématicky zaměřená osvěta, kampaně v oblasti životního prostředí, zlepšování přístupu k informacím o životním prostředí.</p>

⁹ Zde může být překryv v OP ŽP, ale jen ve výjimečných případech (návštěvnická a informační infrastruktura v ZCHÚ).

	<p>Pozn.: Podpora zaměřená na zvyšování informovanosti obyvatel, např. v oblasti prevence vzniku odpadů a znečišťování životního prostředí (konkrétních složek) i na informovanost vedoucí k úspoře přírodních zdrojů. Půjde například, nikoliv výlučně, o projekty na propagaci znovuvyužívání výrobků na konci životnosti (šatstvo...), recyklace, ale i o osvětové a informační projekty týkající se čistoty a úspory vody, znečišťování vzduchu, projekty informující o přírodě a její ochraně, životním prostředí ve městech, čisté mobilitě, MA21 atp.</p> <p>6. 1. H - Osvětové projekty z oblasti čisté mobility</p> <p>Pozn. Cílem je podpora projektů směřujících ke zvýšení povědomí o problémech zejména městské mobility a možnostech jejich řešení, které povedou ve svém důsledku ke zlepšení ovzduší a kvality života zejména ve městech. Současně cílem je vzdělávání a osvěta úředníků a hasičů v oblasti čisté mobility, zejména v oblasti aktuální legislativy a možnosti využití zelených veřejných zakázek.</p>
--	---

Podoblast 2: Environmentální poradenství	
Cíle:	Cílem podoblasti je poskytnout široké veřejnosti přístup k informacím o životním prostředí prostřednictvím odborné služby ekoporaden. Environmentální poradenství (EP) je soubor služeb, které pomáhají občanům i specifickým cílovým skupinám při řešení konkrétních otázek a životních situací souvisejících s životním prostředím. EP je založeno na přímé komunikaci s klientem a na nabídce objektivních expertních rad, které pomohou při řešení klientova dotazu či situace.
Příklady indikátorů:	<p><i>Kvalita a dostupnost poradenských služeb (osobních i distančních).</i></p> <p><i>Množství a spokojenost klientů.</i></p> <p><i>Povědomí veřejnosti o existenci a službách ekoporaden a ekoporadenských služeb.</i></p> <p><i>Množství témat a specificky zaměřených skupin (uživatelů, poradců).</i></p> <p><i>Zvyšování kvalifikace poradců.</i></p>
Podporované aktivity:	<p>6. 2. A - Podpora environmentálního poradenství dostupného široké veřejnosti v jednotlivých eko-poradnách a na webových portálech.</p> <p>Pozn.: Podpora je zaměřená na základní (nespecializované) poradenské služby v oblasti životního prostředí (poskytované „zdarma“) a další formy tzv. Distančního environmentálního poradenství poskytovaného prostřednictvím specializovaných portálů, aplikací, nových médií a obecně nástrojů využívajících moderní informační technologie.</p> <p>6. 2. B - Koordinační, metodické a vzdělávací činnosti pro poradny a poradce.</p>

Podoblast 3: Dobrovolné nástroje	
Environmentální a regionální značení	
Cíle:	Cílem podoblasti v této části je podpora environmentálního značení a následně zvýšení využití environmentálního značení organizacemi a zvýšení environmentálně přátelských preferencí nakupujících.
Příklady indikátorů:	<i>Zvýšení znalosti značení u široké veřejnosti (hodnocení).</i> <i>Změna nákupních preferencí směrem k výběru výrobků s tímto značením (hodnocení).</i> <i>Počty výrobků a služeb (počet).</i> <i>Zvýšení znalostí o značení v průmyslu a u průmyslových sdružení (hodnocení).</i>
Podporované aktivity:	6. 3. A - Osvěta v oblasti environmentálního a regionálního značení. 6. 3. B - Podpora získání environmentální nebo regionální značky pro malé a střední podniky. 6. 3. C - Podpora metodického vedení, koordinační aktivity, vzdělávání.
Podpora systémů environmentálního managementu	
Cíle:	Cílem podoblasti je v této části podpora environmentálně zodpovědného chování firem a dalších subjektů (např. měst) a to podporou certifikace EMS.
Příklady indikátorů:	<i>Zvýšení znalosti EMS u široké i odborné veřejnosti (hodnocení).</i> <i>Změna nákupních preferencí směrem k výběru výrobků a služeb od firem s touto certifikací (hodnocení).</i> <i>Počty udělených certifikátů (počet).</i> <i>Zvýšení znalostí o značení v průmyslu a u průmyslových sdružení (hodnocení).</i>
Podporované aktivity:	6. 3. D - Podpora získání certifikátu EMS pro malé a střední podniky, případně veřejnou správu. 6. 3. E - Osvěta v oblasti certifikace EMS. 6. 3. F - Podpora metodického vedení, koordinačních aktivity, vzdělávání.
Preventivní a inovativní programy ve firmách (CP, LCA, zásady správné zemědělské praxe, zavádění nejlepších dostupných technik – BAT, ověřování environmentálních technologií atp.)	
Cíle:	Cílem podoblasti je v této části podpora environmentálně zodpovědného chování firem a to podporou preventivních a inovativních programů ve firmách a podpora zavádění inovativních postupů a technologií.

Příklady indikátorů:	<p><i>Zvýšení znalosti značení u široké i odborné veřejnosti (hodnocení).</i></p> <p><i>Změna nákupních preferencí směrem k výběru výrobků a služeb od firem s těmito programy (hodnocení).</i></p> <p><i>Počty realizovaných a dokončených programů (počet).</i></p> <p><i>Měřitelné (vypočítelné) snížení dopadů na životní prostředí (počet).</i></p> <p><i>Zvýšení znalostí o programech v průmyslu a u průmyslových sdružení (hodnocení).</i></p> <p><i>Snížení čerpání / využívání primárních přírodních zdrojů (hodnocení).</i></p> <p><i>Podíl druhotných surovin na celkové spotřebě zdrojů (počet).</i></p>
Podporované aktivity:	<p>6. 3. G - Osvěta v oblasti preventivních a inovativních programů.</p> <p>Pozn. Zahrnuje kampaně, osvětové akce, propagaci, včetně prezentace příkladů dobré praxe, přenos znalostí ze zahraničí</p> <p>6. 3. H - Podpora metodického vedení, koordinačních aktivit, vzdělávání.</p>

7. Prioritní oblast:

Inovativní a demonstrační projekty

Obecným cílem této prioritní oblasti je zlepšení stavu životního prostředí podporou inovativních a demonstračních projektů s pozitivním dopadem na životní prostředí, přičemž bude kladen důraz na to, aby tyto projekty byly následně, po pilotním ověření, přeneseny do běžné praxe.

Cílem prioritní oblasti je:

- tato prioritní oblast je ve svém zaměření velmi široká a různorodost řešených problémů a navržených technických řešení má přispět ke zlepšení stavu životního prostředí v těchto oblastech: voda, kvalita ovzduší, odpady, energetické úspory a chytrá řešení v energetice.

Podoblast 1: Podpora inovativních a demonstračních projektů s pozitivním dopadem na životní prostředí	
Cíle:	Zlepšení stavu životního prostředí v těchto oblastech: voda, kvalita ovzduší, odpady, ochrana přírody a krajiny, energetické úspory, životní prostředí a zdraví
Příklady indikátorů:	Povinné indikátory budou stanoveny expertní komisí individuálně pro každý záměr doporučený k podpoře
Podporované aktivity (příklady)	<p>7. 1. A Voda</p> <ul style="list-style-type: none"> - Přirozené zadržování vody a její využití; - Řízená infiltrace povrchových vod do vod podzemních; - Snižování rizik povodní a sucha; - Integrované hospodaření s živinami; - Obnova přirozené morfologie řek, jezer nebo opětovné vytvoření souvisejících stanovišť; - Úspory vody (využití srážkových, recyklovaných či regenerovaných vod); - Technologické systémy výroby pitné vody a čištění odpadních vod (membránové technologie, dezinfekce bez použití UV záření, nízkenergetické provzdušňování...); - Poskytování vodohospodářských služeb ve venkovských oblastech. <p>7. 1. B – Kvalita ovzduší</p> <ul style="list-style-type: none"> - Energetické projekty se zaměřením na kvalitu ovzduší a snížení emisí pevných částic v kritických místech a citlivých oblastech SPÚR (tzv. specifické oblasti); - Energetické využití biomasy a kalů městských ČOV; - Inovativní projekty z oblasti mobility (využití vodíkových technologií, využití biomethanu v dopravě...); - Snížení emisí čpavku a částic ze zemědělství; - Inovativní techniky prevence znečištění a snižování emisí;

	<ul style="list-style-type: none">- Zavádění integrované a komplexní politiky udržitelného sídelního plánování a projektování měst;- Optimalizace dopravy (snížení požadavků na transport materiálu/zboží, využití lokálních zdrojů, využití moderních technologií a preference šetrných dopravních prostředků...);- Bezemisní vytápění. <p>7. 1. C – Odpady</p> <ul style="list-style-type: none">- Nové metody v nakládání a využití odpadů či předcházení vzniku odpadu (potravinový odpad, stavební a demoliční a těžební odpad, odpad s obsahem kritických surovin...);- Inovativní metody sběru odpadu. <p>7. 1. D – Energetické úspory a chytrá řešení v energetice</p> <ul style="list-style-type: none">- Návrh budov s aktivní energetickou bilancí vč. systému řízení;- Distribuovaná výroba energie z obnovitelných zdrojů na lokální úrovni;- Chytré sítě (Smart grids) včetně inteligentního měření a řízení spotřeby;- Lokální sítě (Micro grids) – distribuční sítě malého rozsahu;- Sezónní ukládání energie (možnost krátkodobého i dlouhodobého uskladnění energie a její následné využití).
--	--

Přehled zkratk

BAT	Nejlepší dostupná technologie
BSK	Biochemická spotřeba kyslíku
CNG	Stlačený zemní plyn
CO ₂	oxid uhličitý
CP	Čistší produkce
ČOV	čistírna odpadních vod
dB	decibel
DČOV	domovní čistírna odpadních vod
EMS	Systém environmentálního managementu
EO	ekvivalentní obyvatel
EP	Environmentální poradenství
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
Ha	hektar
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHSK	Chemická spotřeba kyslíku
ICT	Informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
kg	kilogram
km	kilometr
Ks	kusy
kWh	kilowatthodina
LCA	Posuzování životního cyklu
m ²	metr čtvereční
m ³	metr krychlový
MA 21	místní Agenda 21
MHD	Městská hromadná doprava
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NEZ	Nízkoemisní zóna
NOX	Oxidy dusíku
NPŽP	Národní program Životní prostředí
NZÚ	Nová zelená úsporám
OPD	Operační program Doprava
OPPIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPVZ	Ochranné pásmo vodního zdroje
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PM 2,5	Frakce prachových částic menších než 2,5 μm
PM10	Frakce prachových částic menších než 10 μm
POPfK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
POPs	Perzistentní organická látka
PPK	Program péče o krajinu
PPP MZe	Program protipovodňové prevence Ministerstva zemědělství
SEZ	Stará ekologická zátěž

SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
SO _x	Oxidy síry
SPÚR	Strategický plán územního rozvoje
st C	Snížení tepelných rozdílů mezi zastavěným územím sídla a jeho okolím
t	tuna
VCHÚ	velkoplošné chráněné území
VOC	Těkavé organické sloučeniny
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.
ZCHÚ	Zvláště chráněná území

Přehled právních předpisů a koncepčních a strategických dokumentů - východiska

- Aarhuská úmluva - Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí
- Klimaticko-energetický balíček EU 2020
- Evropská inovativní spolupráce - Smart Cities and Communities
- Grantové řízení pro nevládní a neziskové organizace MŽP
- Integrovaný regionální operační program (IROP)
- Memorandum o spolupráci mezi MŽP a MMR
- Montrealský protokol o látkách poškozujících ozonovou vrstvu Země
- Národní program označování ekologicky šetrných výrobků a služeb
- Národní program označování výrobků ochrannou známkou Ekologicky šetrný výrobek
- Národní program snižování emisí ČR
- Nařízení EU 66/2010 o Ekoznačce EU
- Nařízení ES č 1005/2009 o regulovaných látkách
- Norské fondy
- Nová zelená úsporám (NZÚ)
- Operační program Doprava (OPD)
- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK)
- Operační program Životní prostředí ČR (OPŽP)
- Podpora obnovy přírodních funkcí krajiny (POPFK)
- Politika ochrany klimatu v ČR
- Program péče o krajinu (PPK)
- Program protipovodňové prevence Ministerstva zemědělství (PPP MZe)
- Programy Ministerstva zemědělství ČR
- Programy zlepšování kvality ovzduší
- Rámcová směrnice 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu
- Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030
- Směrnice 2010/75/EU o průmyslových emisích
- Státní energetická koncepce
- Státní politika životního prostředí 2012 – 2020 (SPŽP)
- Státní program EVVO a EP v ČR na léta 2016 až 2025 (SP EVVO)
- Státní program ochrany přírody a krajiny
- Strategie biologické rozmanitosti ČR
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR
- Strategie udržitelného rozvoje České republiky (SUR ČR)
- Tisková zpráva 3036. Rady ministrů ŽP ze dne 14. 1. 2010
- Úmluva o biologické rozmanitosti z Nagoji
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech
- Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší
- Národní akční plán pro chytré sítě (NAP SG)
- Národní akční plán energetické účinnosti ČR (NAP EE)

Národní program Životní prostředí

Příloha č. 1 k č. j.: MZP/2017/110/172

